

نبض اقتصاد

سرنوشت لوکس‌های خاک خورده

با گذشت چند سال از ورود و دیپوی هزاران خودرو به دلیل مواجه با ممنوعیت واردات، با وجود صدور مصوبه‌ها و اقدام‌هایی که برای تعیین تکلیف آنها صورت گرفت، همچنان حدود ۲۲۴۹ دستگاه در گمرک مانده است. اما به‌تازگی گمرک ایران طی گزارشی آخرین وضعیت خودروهای دیپو شده را به وزارت اقتصاد اعلام کرده و خواستار تعیین تکلیف شده است.

ماجرای خودروهای دیپو شده به دولت گذشته بازمی‌گردد، زمانی که بیش از ۱۲هزار خودرو به گمرک و بنادر رسیده بود اما در سال ۱۳۹۷ به دلایلی از جمله وضعیت ارز، واردات خودرو ممنوع اعلام شد و صاحبان کالا که بخش عمده‌ای از آنها خودروها را با دریافت ثبت سفارش و مجوزهای قانونی وارد کرده بودند امکان تعیین تکلیف و ترخیص نداشتند. بر این اساس، رایزنی‌های بسیاری از سوی صاحبان کالا و دستگاه‌های مربوط برای تعیین وضعیت این خودروها صورت گرفت تا این‌که سال ۱۳۹۷ هیات وزیران طی بخشنامه‌ای شرایط تعیین تکلیف خودروها را اعلام کرد که با توجه به محدود بودن زمان، بار دیگر این مهلت تا اوایل سال ۱۳۹۸ تمدید شد. با توجه به این‌که همچنان تعداد زیادی خودرو در گمرک باقی مانده بود، در بهمن‌ماه ۱۳۹۸ مجدد مصوبه تمدید و این روند در خرداد سال ۱۳۹۹ تا ۲۶ شهریور تکرار شد اما بعد از آن دیگر هیچ تصمیمی در مورد خودروهای مانده در گمرک اتخاذ نشد و تاکنون دولت تصمیمی در رابطه با آن نگرفته است.

این در حالی است که طبق تازه‌ترین گزارشی که معاون فنی گمرک ایران به وزارت اقتصاد در مورد خودروهای موجود در گمرک ارائه کرده نشان می‌دهد اعداد و ارقام همچنان تغییری نداشته است. به طوری که مجموع خودروهای وارداتی ۱۲هزار و ۲۶۱ دستگاه بوده که طی مصوبات صورت گرفته ۱۰هزار و ۱۲دستگاه ترخیص و ۲۲۴۹دستگاه ترخیص نشده است. طبق این گزارش، با مصوبه دی ۱۳۹۷ هیات وزیران، ۶۶۵۳ دستگاه همراه ۵۰۰دستگاه آمبولانس ترخیص شده است. همچنین براساس مصوبه بهمن ۱۳۹۸، ۲۸۵۹خودرو ترخیص شده بود که وضعیت آن حاکی از آن است که از این میزان ۱۰۰دستگاه برای شرکت کرمان موتور، ۱۷۰دستگاه اظهار و ترخیص، ۴۵دستگاه خودروهای ازنودی، چهار دستگاه سهمیه جانبازان، ۱۰۰دستگاه با دستور مرجع قضایی و ۳۴۰دستگاه مربوط به سایر اشخاص و اظهارات قبلی بوده است اما از خودروهای باقیمانده می‌توان به ۵۱ دستگاه خودروی زیر ۲۵۰۰سی‌سی که اظهار شده اما تا پایان مصوبه بهمن ۱۳۹۸ پروانه نشده است، اشاره کرد. همچنین ۸۲دستگاه در گمرک خرمشهر که ۷۳ مورد سفارش آمریکا و ۹دستگاه بالای ۲۵۰۰سی‌سی است، ۱۰۰خودرو نیز بالای ۲۵۰۰سی‌سی در گمرک وجود دارد و ۱۰۸۹خودرو در مراجع قضایی در حال پیگیری است که البته در مورد برخی متهمان دادنامه مبنی بر ترخیص خودرو صادر شده است. در رابطه با ۹۲۷دستگاه نیز که زیر ۲۵۰۰سی‌سی هستند مشکل ثبت سفارش وجود دارد و این خودروها فاقد ثبت سفارش هستند.

مهرداد جمال‌ارونقی، معاون فنی گمرک در این مکاتبه به وزارت اقتصاد اعلام کرده با توجه به پایان مهلت ماندگاری این خودروها برای بیشتر آنها اظهارنامه متروکه تنظیم و است. از سویی دیگر به جریان خودروهای فاقد ثبت سفارش اشاره و اعلام کرده در سال با توجه به مصوبه هیات وزیران در سال ۱۳۹۸ و استنباط وزارت صنعت، معدن و تجارت از مصوبه صادره، ثبت سفارش برای خودروهایی که قبل از ممنوعیت وارد شده بودند صادر نشده است. براین اساس، امکان اظهار انجام تشریفات گمرکی و ترخیص خودروها وجود ندارد.

توانمندی بازگشت به چرخه تولید را دارند در قالب این طرح قرار می‌گیرند. احیای معادن راکد و توسعه زیرساخت‌های شهرک‌های صنعتی نیز از جمله برنامه‌های ما در این طرح هستند. به گفته وی امیدواریم سند آمایش تا پایان سال ۱۴۰۴ عملیاتی و در سطح کشور اجرا شود.

منع واردات به‌افت کیفیت و گرانی منجر نشود

روز چهارشنبه رهبر معظم انقلاب در دیدار نخبران کشور به موضوع واردات اشاره کردند و فرمودند: بازار داخلی بازار کوچکی نیست. این بازار را در اختیار تولید داخلی باید گذاشت. به‌خصوص دولت‌ها و سازمان‌های بزرگ که بزرگ‌ترین مشتری اینها هستند. رهبر معظم انقلاب ادامه دادند دولت‌ها که بیشترین مصرف‌کننده این به‌اصطلاح صنایع و تولیدات صنعتی و مانند اینها هستند از این دانش‌بنیان‌ها تهیه و تولیدات داخلی را استفاده کنند تا دیگر واردات کمر اینها را نشکند. البته وقتی که ما می‌گوییم جلوی واردات گرفته شود، درواقع برای کمک به کارخانه داخلی و بنگاه داخلی داریم حرف می‌زنیم؛ آن بنگاه داخلی هم وظایفی دارد، آنها هم باز قیمت‌ها را گران نکنند. کیفیت را پایین نیاورند تا بکلی آن توصیه‌ای که شده بی‌فایده شود.

همه چیز درباره طرح ساماندهی بازار خودرو و واردات آن به کشور

آیا این طرح می‌تواند به بهبود کیفیت و کاهش قیمت خودرو منجر شود؟

اما واگرهای طرح «واردات خودرو»

سال ۹۷ همزمان با بازگشت تحریم‌های آمریکا علیه ایران سران قوا تصمیم گرفتند به‌دلیل مدیریت منابع ارزی، واردات خودرو انجام نشود. به همین منظور کالاهای لوکس دیگری نیز در فهرست ممنوعیت قرار گرفتند. حالا پس از گذشته بیش از سه سال از ممنوعیت واردات خودرو، مجلس تصویب کرده واردات خودرو از سر گرفته شود اما این مصوبه به معنای عام واردات خودرو نیست بلکه نیازمند رعایت شروطی است. در مجلس دهم طرحی با عنوان ساماندهی بازار خودرو تصویب و به شورای نگهبان ارسال شد اما این شورا با پندهایی از آن مخالفت و مصوبه را به مجلس بازگرداند. اصلاحاتی در مصوبه صورت گرفت اما نتوانست مورد تایید شورای نگهبان واقع شود و مجدداً بازگردانده شد. حالا نمایندگان مجلس می‌گویند مصوبه اخیر ساماندهی بازار خودرو که واردات نیز بخشی از آن است رفع ایراد شده و دیگر مشکلی ندارد. از این رو جام‌چم درباره طرح ساماندهی بازار خودرو و انتقاداتی که به این طرح وارد شده گزارشی تهیه کرده‌است.

محمدحسین علی‌اکبری اقتصاد

روش‌های کنترل قیمت

یک سالی است که سیستم قرعه‌کشی در کشور اجرا می‌شود و بررسی‌ها نشان می‌دهد در این مدت بیش از ۵۰هزار میلیارد تومان یارانه به خریداران خودرو داده شده‌است. نگاهی به آگهی‌های اینترنتی به‌خوبی نشان می‌دهد سیستم قرعه‌کشی به‌رغم همه سختگیری‌ها و غربالگری مانع افزایش قیمت خودرو نشده و این موضوع باعث شده برخی صاحبان سرمایه از خانوارهای کم‌برخوردار بهره‌برند، به طوری‌که با دریافت مدارک و ثبت‌نام آنها در قرعه‌کشی خودرو در صورت برنده شدن، مبلغی حدود ۵میلیون تومان را به کسی که خودرو به نام اوست و ۵۰میلیون تومان را در جیب خود می‌گذارد. به این دلیل که فاصله قیمت کارخانه و بازار حداقل ۶۰میلیون تومان است، خودروسازان اعلام کرده بودند یک‌سال سند را در رهن خودروسان نگه می‌دارند و اگر سه ماه از کاررانی استفاده نشود خدمات پس از فروش آنها باطل خواهد شد اما باز هم این موضوعات دلیلی نشد تا بازار خودرو به آرامش برسد. حالا مجلس تصویب کرده خودرو وارد شود تا بلکه

طرح چیست؟

واردات خودرو با رفع ابهاماتی که شورای نگهبان به آن گرفت، چهارشنبه گذشته در مجلس شورای اسلامی رای آورد؛ نمایندگان در نشست علنی چهارشنبه ۲۹آبان با گزارش کمیسیون صنایع و معادن در مورد اصلاح طرح ساماندهی صنعت خودرو جهت تامین نظر شورای نگهبان با ۱۹۳رای موافق، ۹رای مخالف، ۵رای ممتنع از مجموع ۳۳۰نماینده حاضر در مجلس موافقت کردند. شروطی که برای واردات خودرو مطرح شده به این صورت است که با هدف تنظیم بازار و رعایت الگوی مصرف، شاخص‌های کیفیت و میزان مصرف سوخت خودروهای وارداتی و نیز سقف تعداد مجاز واردات آنها (متناسب با کسری تولید داخل نسبت به تقاضای مؤثر) به صورت سالانه، توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. از سوی دیگر مطابق تبصره ۴ طرح ساماندهی صنعت خودرو، وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز، دستورالعمل نظارت بر صادرات موضوع این ماده را برای جلوگیری از واردات مجدد آن، تدوین و اعمال کند و گزارش آن را هر سه ماه یک بار به کمیسیون صنایع

واکنش دولت به طرح مجلس

سیدرضا فاطمی‌امین، وزیر صنعت، معدن و تجارت در جلساتی که با اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس داشت خواسته بود طرح ساماندهی بازار خودرو که واردات بخشی از آن را تشکیل می‌دهد یک‌سال به تعویق بیفتد اما خروجی جلسه این شد که طرح مذکور به تصویب نمایندگان برسد و در صورت تایید نهایی و ابلاغ به دولت لازم‌الاجرا خواهد بود.

چه کسانی وارد می‌کنند؟

بر اساس طرح مجلس و گفته روح‌ا.عباسپور، سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن به جام‌چم کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند به‌ازای صادرات خودرو و قطعات خودرو یا سایر کالاها و خدمات مرتبط با انواع صنایع نیرومحركه، خودرو وارد کنند. وزارت صمت موظف است از واردات مجدد اقلام صادرشده جلوگیری و دستورالعمل خدمات پس از فروش این خودروهای وارداتی را تعیین کند. سیدمحسن دهنوی، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس دراین باره توضیح داده با اعطای مجوز واردات به‌ازای صادرات خودرو یا قطعات، مجلس اولین قدم برای رفع انحصار را برداشت؛ گرچه کافی نیست اما گام مثبت کمیسیون صنایع، در جهت کنترل قیمت خودرو مؤثر است. وی افزود: با سیاست‌گذاری‌های درست، قیمت در بازار تعدیل می‌شود نه با تصمیم‌های خلق الساعه.

بخشی از نابسامانی قیمتی خودرو حل شود.

محمد باقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی چهارشنبه هفته گذشته در صحن علنی مجلس در مورد طرح ساماندهی بازار خودرو گفت: واردات خودرو باعث می‌شود که انحصار بازار خودرو از بین برود و از سوی دیگر این کار به ارتقای دانش فنی و تولید رقابت‌پذیر منجر می‌شود. وی افزود: همچنین مطابق با مصوبات هیات‌وزیران باید خودرو به کشور وارد شود تا هم شاهد ارتقای دانش فنی در داخل کشور و تولید رقابت‌پذیر باشیم و هم انحصار خودرو از بین برود. این اقدام باعث می‌شود دیگر شاهد این‌گونه قیمت‌گذاری‌ها در خودرو نباشیم. تقاضای بنده از شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام آن است که در سال تولید اجازه دهند که بخش صنعت کشور یک نفس آسوده بکشد. آن‌طور که نمایندگان مجلس می‌گویند همه ایراداتی را که شورای نگهبان گرفته بود رفع کردند که مهم‌ترین آن بحث منشأ و تامین ارز بوده که در اصلاحیه اخیر به ازای صادراتی که انجام می‌شود واردات اتفاق می‌افتد.

و معادن مجلس شورای اسلامی ارائه دهد. در تبصره ۳ آمده است: وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است سیاست‌های تشویقی برای اولویت دهی و حمایت از واردکنندگان خودرو را که به انتقال فناوری و سرمایه‌گذاری در تولید خودرو اقدام می‌کنند، تدوین و اعمال کند. بر اساس تبصره ۴ دستور العمل مربوط به خدمات پس از فروش خودروهای وارداتی با لحاظ پرهیز از انحصار در نمایندگی فروش توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین می‌شود. هر شخص حقیقی یا حقوقی می‌تواند به ازای صادرات خودرو یا قطعات خودرو یا سایر کالاها یا خدمات مرتبط با انواع صنایع نیرو محرکه یا از طریق واردات بدون انتقال ارز نسبت به واردات خودروی تمام برقی یا دو نیرویی (هیبریدی) یا واردات خودروی بنزینی یا گاز سوز با بر چسب انرژی B و بالاتر یا دارای شاخص ایمنی سه ستاره یا بالاتر براساس گواهی‌های استاندارد معتبر، معادل ارزش صادراتی خود اقدام نماید. واردات خودروهای کارکرده در چارچوب این ماده، به شرطی که بیش از سه‌سال از تاریخ تولید آنها نگذشته باشد، مجاز است. سایر مقررات فنی مربوط توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین می‌شود.

تجارت در تحریم؟

آرش محبی‌نژاد، دبیر انجمن صنایع همگن به خبرنگار ما می‌گوید: برخی قطعه‌سازان هستند که توانایی بالایی در کشور دارند اما فرصتی برای آنها نبود و این بهترین فرصت است. ضمن این‌که مسائل مربوط به تحریم مانع توسعه در این بخش خواهد شد و تا زمانی که تحریم‌ها لغو نشود امکان توسعه تجارت در این زمینه نخواهیم داشت.

برخی کارشناسان نیز می‌گویند خودروسازهای کوچک‌تر و قطعه‌سازهای خصوصی تاکنون فرصتی برای عرض‌اندام در بازار داخلی نداشته‌اند اما از حالا با حضور در بازارهای بین‌المللی و تهاتر دلاری می‌توانند واردات خودرو را انجام دهند. این‌گونه هم بخشی از انحصار در طرف تقاضا خواهد شکست و هم در طرف عرضه. همچنین گفته شده از حدود ۱۰۰ واحد قطعه‌ساز کشور، ۷۰۰ واحد با خودروسازان ارتباط مستقیم دارند که از این تعداد، ۴۰۰ واحد در حالت تعطیل یا نیمه‌تعطیل به‌سر می‌برند. عملاً درحال حاضر از نصف ظرفیت قطعه‌سازی کشور استفاده می‌شود. محبی‌نژاد معتقد است طرح اولیه مجلس، واردات خودرو بدون انتقال ارز بود اما در طرح جدید ذکر شده واردات با منابع حاصل از صادرات قطعات خودرو که همه این موارد بستگی به لغو تحریم‌ها دارد. وی درباره این‌که چه خودروهایی با چه قیمت‌هایی قرار

پیشنهاد بخش خصوصی برای واردات

حدود یک ماه پیش فعالان بخش خصوصی مسیری را برای واردات خودرو ترسیم کردند. کمیسیون بهبود محیط کسب‌وکار و رفع موانع تولید اتاق بازرگانی تهران پیشنهاد داده خودروهایی که حداقل ۲۵ هزار یورو یا دلار و حداکثر ارزشی معادل ۳۵هزار یورو یا دلار دارند می‌توانند وارد کشور شوند. اعضای پیشنهاددهنده این طرح معتقدند برای تامین ارز مورد نیاز برای واردات خودرو بهترین مسیر استفاده از ارز حاصل از صادرات است زیرا این اتفاق به منابع ارزی کشور در شرایط تحریم فشاری وارد نمی‌کند. با توجه به استفاده از منابع ارزی حاصل از صادرات سه گروه این اسکان را دارند تا در زمینه واردات خودرو فعال شوند که این گروه‌ها عبارتند از خودروسازان، قطعه‌سازان و کاربری‌سازان خودرو. بنابراین پیشنهاد مشخص اتاق بازرگانی تهران این است که سیاستگذار کلان، مجوز واردات خودرو را برای سه گروه پادشده صادر کند. البته علاوه بر سه گروه ذکر شده، گروه‌های هدف دیگری نیز برای واردات خودرو می‌توانند مدنظر باشند. در طرح یاد شده این گروه‌های هدف طبقات کم برخوردار جامعه نظیر جانبازان، ایثارگران، معلولان و نیز صنوف و طبقات آسیب‌دیده از کرونا می‌توانند باشند.

انتقادات به طرح ساماندهی خودرو

یکی از انتقاداتی که به طرح ساماندهی بازار خودرو وارد است به موضوع صادرات قطعات و واردات خودرو برمی‌گردد. نکته قابل توجه این است که کسانی که صادرکننده‌اند، لزوماً واردکننده نیستند و این موضوع می‌تواند قابل تأمل باشد. نکته دیگر این‌که تضمینی وجود ندارد کالاهایی که در سبد صادرات قرار می‌گیرد، دوباره وارد کشور نشود. احتمال دارد صادرات قطعات به یک کشور انجام و به ازای آن خودروی خارجی وارد شود. در همین حال کالاهای صادرشده امکان دارد به صورت غیرقانونی و قاچاق دوباره وارد کشور شود که این موضوع باعث خروج دوباره ارز از کشور خواهد شد. البته در طرح ساماندهی خودرو آمده ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز و همچنین گمرک و وزارت صمت باید مانع واردات مجدد کالاهای صادر شده شوند اما باید توجه داشت واردات غیر قانونی در جایی ثبت نمی‌شود و ممکن است همان کالا با برند خارجی به صورت قاچاق وارد کشور شود.

تأثیر بر بازار

به گفته کارشناسان صنعت خودرو، آزادسازی واردات خودرو می‌تواند اثرات مثبتی بر بازار خودرو داشته باشد به طوری که می‌تواند قیمت خودروهای داخلی و وارداتی را تا اندازه زیادی کاهش دهد. ابوالفضل خلخالی، کارشناس صنعت خودرو می‌گوید، واردات خودرو می‌تواند باعث افزایش عرضه در بازار و تعدیل قیمت‌ها شود همچنین فضای انحصاری را از خودروسازان حذف کند و یک فضای رقابتی ایجاد کند و باعث افزایش کیفیت خودروها شود. وی افزود: مهم‌ترین نکته این است که واردات نباید به تولیدات داخل لطمه بزند. براین اساس باید برای واردات سقفی در نظر گرفته شود.

است وارد شوند توضیح داد هیات‌وزیران و وزارت صمت در این زمینه باید تصمیم‌گیری کنند. ضمن این‌که به دلیل واردات براساس صادرات به منابع ارزی کشور فشاری وارد نمی‌کند.

شکست انحصار

مهرداد گودرزوند، عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس با بیان این‌که مجلس به دنبال شکست انحصار خودروسازان داخلی بدون خروج ارز از کشور است، گفت: هدف ما ایجاد رقابت سالم در خودروسازی است. لذا در نظر داریم خودروهای بالای ۱۵هزار دلار را وارد کنیم تا به صنعت خودروی داخلی آسیب نرسد.